

Quin ús tenen i en quin estat estan els parcs i espais verds de la Garriga? Una oportunitat per a l'aprenentatge servei amb alumnes d'ESO

Dades generals:

IES Vil·la Romana / Universitat Autònoma de Barcelona

Vallès Oriental

Jesús Granados Sánchez

jesus.granados@uab.es

Dades de l'experiència:

"Aquesta experiència s'emmarca dins de la investigació d'una tesi doctoral de didàctica. La seqüència didàctica proposada forma part d'un crèdit de síntesi de primer d'ESO ja existent a l'IES Vil·la Romana. És, per tant, una experiència que s'inclou dintre de la programació curricular. L'objectiu principal d'aquesta seqüència didàctica és fer conèixer als alumnes la utilitat i rellevància d'estudiar els espais públics i naturals del municipi on viuen, de cara a poder-ne fer un ús més sostenible i planificar la seva conservació per poder donar resposta a les necessitats futures de la seva comunitat".

El treball que es demana als alumnes és fer un diagnòstic ambiental d'un espai natural del municipi i que, a la vegada, prenguin el compromís de "vigilància" o "custòdia" d'aquest territori.

La metodologia de treball proposada vol fomentar tres aspectes principals de l'educació per a la sostenibilitat: el treball cooperatiu, la coresponsabilització i l'aprenentatge servei (els alumnes han d'adonar-se que ells poden generar coneixement i que aquest és rellevant per a la comunitat).

Els objectius generals d'aquesta proposta didàctica són:

- Conèixer les característiques ambientals dels principals parcs públics i espais naturals propers al nucli urbà de la Garriga i el seu ús per part de la ciutadania.

- Consensuar un instrument d'anàlisi ambiental i aplicar-lo amb treball de camp.
- Valorar el treball cooperatiu com a instrument imprescindible per a l'aprenentatge i per a l'acció i/o intervenció.
- Responsabilitzar-se del treball propi per avançar en l'aprenentatge autònom.

L'execució d'aquesta seqüència didàctica precisà una preparació prèvia que va consistir a establir uns contactes amb l'administració local per programar una visita a l'Ajuntament, a les regidories de Medi Ambient i Governació. Per al desenvolupament de la seqüència didàctica es necessitaren, a part de la setmana que dura el crèdit de síntesi, una sessió de treball prèvia i una de posterior. La finalitat de la sessió prèvia va ser confeccionar un qüestionari per a l'anàlisi ambiental dels espais públics i/o naturals del municipi, així com assignar un espai a cada grup de treball. La sessió començà amb una motivació inicial i l'explicació de la tasca a fer i de la seva rellevància i utilitat. A continuació es plantejà una activitat d'avaluació per detectar el coneixement previ que tenien els alumnes (abans d'iniciar el treball plantejat) sobre els espais públics (parcs, places, etc.) i els espais naturals del seu municipi, i sobre les seves característiques. Posteriorment es va fer el plantejament del treball de recerca que consistia a donar resposta a les qüestions següents:

Quins espais naturals i parcs del municipi utilitzen majoritàriament els garriguencs i els turistes? Quins usos en fan? Quins se'n podrien fer? Quins creieu que han de ser els aspectes a tenir en compte per analitzar la qualitat d'aquests espais? Com planifiquem el treball de diagnosi ambiental?

Per arribar a respondre aquestes preguntes es portà a terme un treball cooperatiu amb tot el grup classe. S'inicià una pluja d'idees perquè afloressin tots aquells aspectes rellevants a analitzar ("indicadors de sostenibilitat"=qualitat), sempre guiats pel professor. Un cop apuntades les diferents propostes es va consensuar un qüestionari final, que va ser l'instrument per a l'anàlisi dels diferents espais. Per acabar, els grups es van repartir els diferents espais objecte d'estudi i planificaren com portarien a terme la recollida de les dades. A l'hora de portar a terme el treball de camp, els alumnes podien afegir nous indicadors o advertir diferents problemàtiques que no quedessin recollides en el qüestionari elaborat conjuntament.

El treball de camp es va realitzar la tarda del dilluns. Els diferents grups havien d'anar a l'espai que els havia tocat analitzar a una hora concreta per trobar-se amb el professor que els havia de guiar en la realització de la diagnosi. La resta de la setmana que durava el crèdit de síntesi havia de servir per recollir i processar les dades, ja que calia fer la interpretació i la

comunicació de les dades amb la creació de textos i acompanyats de gràfics, fotografies, etc. Cada grup d'alumnes va redactar un text on explicava l'estat ambiental de l'espai que havia custodiat, a partir dels indicadors de sostenibilitat del qüestionari que havien mesurat amb el seu treball de camp. El text havia de ser breu i podia estructurar-se en quatre punts: els punts forts de l'espai (fortaleses), els punts febles (febleses), les potencialitats i les accions. Els punts forts havien de tractar aquells aspectes positius de l'espai a consolidar o mantenir. Els punts febles recollien aquells aspectes que no van bé i que s'han de millorar a partir d'unes accions que els mateixos alumnes van proposar. Finalment, les potencialitats havien de reflectir aquelles oportunitats que els alumnes creien que aquell espai presenta quant a oci i lleure per als ciutadans de la Garriga.

La darrera sessió va implicar només un representant de cada grup, amb l'objectiu de redactar un article de forma conjunta, que va aparèixer com a reportatge informatiu en una publicació local. Un cop elaborat l'article i abans de la seva publicació, es va portar davant del regidor de Medi Ambient per exposar-li els resultats del treball.

Redacció: Jesús Granados Sánchez

Aprenentatges que s'han donat:

- Conèixer les característiques ambientals dels principals parcs públics i espais naturals propers al nucli urbà de la Garriga i el seu ús per part de la ciutadania.
- Responsabilitzar-se del treball propi per avançar en l'aprenentatge autònom.

Descripció del servei:

Fer un diagnòstic ambiental d'un espai natural del municipi i que, a la vegada, es prengui el compromís de "vigilància" o "custòdia" d'aquest territori.

Àmbits de servei: Medi ambient

Nivells educatius: Educació obligatòria

Edats dels participants: 10-12 anys

Data d'inici del projecte: Març de 2006

Data de finalització del projecte: Juny 2006

Dades de contacte:

Població: La Garriga

Comarca: Vallès Oriental

Telèfon: 679415677

Correu electrònic: jesus.granados@uab.es